

(ISSN: 2602-4047)

Dundar, E., Türkel, A. & Ahıskalı, E.E. (2023). The effect of creative reading techniques on the sixth grade middle school students' opinions of reading skill, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 8(22), 1127-1149.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.708>

Article Type (Makale Türü): Research Article

THE EFFECT OF CREATIVE READING TECHNIQUES ON THE SIXTH GRADE MIDDLE SCHOOL STUDENTS' OPINIONS OF READING SKILL

Ebru DUNDAR

Dr, MoNE, Balıkesir, Turkey, ebru.dundar@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-1278-3092

Ali TURKEL

Ass. Prof., Dokuz Eylül University, İzmir, Turkey, ali.turkel@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-4743-8766

Eylem Ezgi AHISKALI

Dr., Balıkesir University, Balıkesir, Turkey, eylemezgiahiskali@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4471-8228

Received: 14.12.2022

Accepted: 12.08.2023

Published: 01.09.2023

ABSTRACT

Reading is the key to learning and learning is the key to success, and it is very important to provide individuals with a correct and effective reading education since it will affect not only their academic life but also their whole life. It is known that creative reading practices are more beneficial than traditional reading studies in providing individuals with reading skills, since creative reading is based on individuals' reaching new schemas in their minds by going beyond the existing information through the information they have read through the texts they read. Therefore, in this study, it is aimed to determine the opinions of middle school 2nd grade students about reading lessons planned with creative reading techniques. In the research, lesson plans prepared with creative reading techniques for three hours a week and for eight weeks were applied and the effect of creative reading techniques used before and after the application on students' reading skills was asked. Case study, one of the qualitative research methods, was used in the research. The study group of the research consists of 20 students studying in the second year of middle school in a public school in the 2021-2022 academic year. Appropriate sampling method was used to determine the study group. The opinions of 20 participants participating in the research were collected with a semi-structured interview form at the beginning and end of the creative reading process. The obtained data were analyzed and interpreted by descriptive analysis. At the end of the research, participant students stated that creative reading techniques increased their reading comprehension achievement and their interest in reading. At the end of the research, it was concluded that creative reading techniques would be effective in improving students' reading comprehension success and in giving them positive opinions about reading skills.

Keywords: Creative reading, middle school students, opinions, reading skill.

INTRODUCTION

Reading as a comprehension skill is one of the most important elements in meaning making process. One of the four basic language skills, reading skill is a vital action since it enables individuals to understand what has been read and to integrate their existing knowledge into new information. Considering elementary school Turkish lessons, it can be seen that there are various activities and reading techniques towards the development of reading skills. "Creative reading" is one of them. In connection, this study aimed to determine the students' opinions regarding the effect of creative reading on reading lessons.

Reading is a dynamic meaning-making process that requires active and effective communication between the writer and the reader (Akyol, 2013). As can be understood from the definition, reading is a multifaceted action that involves communicative processes beyond understanding the message given by the author in the text. Reading is a process with cognitive and metacognitive dimensions in which the reader can extract the meanings in the reading text, understand the concepts, and ask and answer questions about the text by combining the ideas contained in the text with previous experiences (Ahıskalı, Dundar, & Türkel, 2022). Reading is the heart of learning and an unlimited skill that the brain possesses. Individuals use this skill the most in the learning process. Therefore, the act of learning is realized through this skill (Güneş, 2017). Reading skill develops creativity skills by enabling individuals to learn new words, gain new experiences and dream differently (Akyol, 2013). As is known, reading usually requires a reconstruction and reproduction activity (Van de Ven, 2017). For this reason, it can be stated that creativity is a natural component of the act of reading.

Reading skill is overly emphasized in the process of education because it is a skill individuals use throughout their lives. To make reading instruction more permanent and efficient, it is quite important to introduce learners to various reading methods and techniques in the instruction process. In this context, many strategies, methods, and techniques to enhance reading skill are mentioned in the literature. One of these techniques, creative reading is quite important in the development of reading skill.

Creative reading is a high-level skill in which skills of understanding, comprehension, making connections with what has been said, analysis, synthesis, and evaluation stand out. Creative reading can also be referred to as functional reading. In this type of reading, it is aimed that the reader understands the thoughts not overtly given in the text, in other words, implied, venturing beyond understanding the text (Aytan, 2014). That is, the reader's task is to produce new and original ideas not stated in the text (Adams, 1968). At this point, the reader constructs original ideas by combining what are presented in the text with own experiences. Students creating new ideas by using their imagination in the reading process lead to the improvement of their attitudes and motivations towards the lesson (Morris, 2006). Therefore, it can be said that creative reading has many superior features.

Traditional teaching approaches to teach reading skill are mostly concerned with understanding what has been read. However, students who fail to pay effective attention to the text cannot acquire habitual reading and

reach meta-reading stages with the existing reading comprehension activities (Türkel & Önlücömert, 2013). Yet, in reading lessons where creative reading techniques are used, the reader makes additions to what the text presents, being active during the process. In addition, the reader reads between the lines, attempting to access beyond what can be seen in the text, and fills the meaning gaps with a rich imagination. Thanks to this, other than being a passive reader of the text, the reader partners up with the author and reaches meta-reading stages. For this reason, it is crucial to use various creative reading techniques in Turkish lessons for the development of reading skill.

Regarding the research on creative reading, it was found that creative reading techniques affected students' reading attitude, reading comprehension success, and critical thinking skills positively. Additionally, students presented positive opinions about creative reading processes (Türkel & Ünlücömert, 2013; Hızır, 2014; Yurdakal, 2018; Kasap, 2019; Han, 2020; Gürer, 2021). Utilizing procedures similar to each other, the studies implemented creative reading techniques and collected student opinions at the end of the study. Distinct from the other research, in this study, student opinions about reading skill were collected at the beginning and the end of the process separately to make comparisons in the analysis. The aim here is to determine whether the experimental process carried out has an effect on middle school students' views on reading skills.

In the research, it was aimed to determine the effect of creative reading techniques on students' opinions of reading skill. For this purpose, students were asked the following questions:

1. What are the opinions of 6th grade students about creative reading lessons?
2. How is the self-awareness of 6th grade students about their reading comprehension processes?
3. How are 6th grade students interested in reading?

METHOD

Model of the Study

In this study, it is aimed to determine the opinions of middle school 2nd grade students about reading lessons planned with creative reading techniques. Hence, a qualitative research method was adopted in the study in order to make the subject clearer and not limit the answers of the participants. Yin (2003) defines the case study as a research design which is used by the researcher when he focuses on "how" and "why" questions, has little or no control over events, studies the event or phenomenon in its natural border.

Study Group of the Research

The study group of the research consists of 20 students studying in the second year of middle school in a public school in the 2021-2022 academic year. Appropriate sampling method was used to determine the study group. In this method, since the researcher chooses a situation that is close and easy to access, this sample type adds speed and usefulness to the research (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Data Collection Tools

In the research, the interview technique was used as the data collection technique. The interviews were conducted through a semi-structured interview form that was developed by the researchers and involved three questions. For this purpose, students were asked what the opinions about creative reading lessons are, how is their self-awareness about their reading comprehension processes and how they are interested in reading.

Data Collection Procedures

For the study, lessons plan with creative reading techniques were devised to last eight weeks, three class periods each week. In the lesson plans, creative reading stages prepared by Ada (1987) were taken into consideration, and creative reading techniques developed by Padgett (1997) were used. Creative reading techniques used in the plans are presented in Table 1.

Table 1. Creative Reading Techniques Implemented

Week	Implemented Creative Reading Techniques
Week 1	After the end technique, eye-mind split technique
Week 2	Line magnifier technique
Week 3	Transposing (up or down) technique
Week 4	Reading the blank page technique
Week 5	Changing single words technique
Week 6	Template technique, adding different characters technique
Week 7	Page skips technique, picturing the character as an object technique
Week 8	Drama (split-screen technique)

As can be seen in Table 1, different creative reading techniques were utilized in the study for eight weeks. After the implementation of techniques, the semi-structured interview form was used to identify students' opinions.

Analysis and Interpretation of the Data

The data obtained in the study were analyzed through descriptive analysis method. Three questions in the semi-structured interview form were each used as themes, and categories were formed for answers given to each question. Going through certain steps, each interview form was given a number for the data analysis. Subsequently, responses given to the forms were read respectively, and common remarks in the answers were identified. Such common remarks were taken as themes. Excerpts to be selected from student opinions were listed after identification, to be classified. At this stage, data that are semantically close and frequently mentioned statements were selected and coded. Based on these codes, various categories were made, and the data were prepared for analysis. Frequency and percentages of categories and codes were calculated for the analysis of the entire data set.

For the sake of reliability of research data, another Turkish teacher evaluated the forms beside the researcher. To ensure the reliability of data analysis, the reliability formula of Miles and Huberman (1994) ($\text{Reliability} = \frac{\text{Agreement}}{[\text{Agreement} + \text{Disagreement}] \times 100}$) was used. As a result of the reliability calculation, the reliability of the first question was found to be 0.93 while 0.91 reliability percentage was found for the second question and 0.94 for the third. The agreement level for all the questions was calculated as 0.92%. The cases where the agreement percentage reaches 70% are accepted to have reached the reliability percentage (Yıldırım & Şimşek, 2008). Therefore, it can be said that data analysis of this study, which crossed the threshold with 92% agreement percentage, is quite reliable. Detailed information about the analysis results of the study is accounted for in the findings section.

FINDINGS

Findings Regarding Students' Opinions of Reading Skill at the Beginning of Intervention

Students' opinions of reading skill were identified before starting creative reading activities. For this reason, the first question in the semi-structured interview form is "What do you think about reading lessons?". Responses given by students to this question were classified under categories. The frequency and percentage values regarding these categories are presented in Table 2.

Table 2. Students' Opinions of Their Feelings towards Reading Lessons at the Beginning of Intervention

Category	f	%
Liking to read, enjoyment	12	60
Boredom while reading	8	40

In Table 2, considering the opinions of students about reading lessons at the beginning of the process, students mostly ($f=12$) responded under the category of "liking to read, enjoyment". Some students made positive statements towards reading with remarks such as "*I really enjoy reading lessons and I like reading very much*" (S17) and "*I find reading enjoyable.*" (S2) whereas some students ($f=8$) made remarks in the category of "boredom while reading". Regarding this category, some negative statements about reading lessons can be quoted. For instance, S7 stated, "*I get bored and tired when I read.*", and S19 said, "*I get so bored while reading, very sleepy.*", sharing their negative feelings.

The second question in the semi-structured interview form is, "*What do you think about your reading comprehension success?*". Students' responses to this question were categorized and their frequency and percentage values were found as shown in Table 3.

Table 3. Students' Opinions of Their Reading Comprehension Success at the Beginning of Intervention

Category	f	%
Reading comprehension with ease	6	30
Having difficulty with reading comprehension	14	70

According to Table 3, students' responses to their reading comprehension success at the beginning of the process were mostly (f=14) related to the category of "having difficulty with reading comprehension". Considering the responses in the category, S4 said, "I don't remember what I read, when they ask me to talk about the text, I can't do it because I don't remember it.". Additionally, S19 remarked, "I'm not successful at understanding what I read." whereas S3 stated, "I find it difficult to understand what I read.", underlining the difficulty with reading comprehension. On the contrary, in terms of the category, "reading comprehension with ease", S20 saying, "I can understand what I read easily", and S16 stating, "If I read carefully, I don't struggle with understanding what I read." remarked that they do not have any problems comprehending the texts they read.

The third question in the semi-structured is, "What do you think about your reading interest and curiosity?". Classified under categories, students' responses to this question were presented in Table 4 with their frequency and percentage values.

Table 4. Students' Opinions of Their Reading Interest and Curiosity at the Beginning of Intervention

Category	f	%
Reading regularly with interest and joy	8	40
Failure to make enough time to read	12	60

In Table 4 that visualized students' opinions of their reading interest and curiosity at the beginning of the process, the most recurring category (f=12) based on participants' responses was "failure to make enough time to read". Students stated that they did not make enough time for reading because they were not interested enough in reading skill. Concerning this, S5 remarked, "I don't want to read outside the classroom if it is not mandatory." while S11 said, "I can't make time for reading.". In addition, S7 stated, "Even if I try to read, I don't want to because I can't understand what I read.". However, it was evident that there was no shortage of responses under the category, "reading regularly with interest and joy" (f=8). For instance, S6 said, "I can learn interesting topics by reading.", and S16 responded, "I read regular and planned readings. I research the things I am curious about and learn them.". Moreover, S18's statement, "I make time for reading regularly." can be given as an example of this category.

Findings Regarding Students' Opinions of Reading Skill at the End of Intervention

Following the completion of creative reading activities, students' opinions of reading skill were collected again based on the semi-structured interview forms. The first question in the interview form developed for this reason is "What are your feelings towards reading lessons?". Students' responses given to this question were divided into categories, and their frequency and percentage values were found as shown in Table 5.

Table 5. Students' Opinions of Their Feelings towards Reading Lessons at the End of Intervention

Category	f	%
Liking to read, enjoyment	18	90
Partial difficulties and boredom while reading	2	10

Based on Table 5, while the participants expressed their feelings about the reading lessons after the creative reading practices, they mostly (f=18) expressed their opinions in the category of "liking to read, enjoyment". Regarding the category, S2 said, "I like reading very much. The activities we have done so far have been very entertaining and very informative.", and S7 remarked, "It is very enjoyable if we do the reading in the fun ways we do.". In addition, S8 remarked, "Reading was a lot of fun with the activities we did." whereas S10 stated, "Reading lessons are very entertaining with the reading activities we do together, we should always have reading lessons.". Moreover, S13 said, "Reading is very enjoyable with the reading activities we do.", and S14, "Our reading lessons were very good with the reading activities. For example, I loved the template activity.". Furthermore, S18 responded, "I think that reading lessons are very entertaining with the reading activities.". Lastly, S20 remarked, "Our reading lessons were very entertaining with the reading activities, I always want to have them.". These opinions clearly indicated that these positive opinions were formed by the effect of creative reading practices made in the process. In the category of "partial difficulties and boredom while reading" (f=2), S15 said, "Reading is sometimes difficult and sometimes fun for me." while S19 responded, "I like to read, but sometimes I find it difficult.", expressing their views on the matter.

The second question in the semi-structured interview form is "What do you think about your reading comprehension?". The categories formed based on the responses and their frequency and percentage values are shown in Table 6.

Table 6. Students' Opinions of Their Reading Comprehension Success at the End of Intervention

Category	f	%
Reading comprehension with ease	18	90
Partial difficulty with reading comprehension	2	10

According to Table 6, while the participants expressed their feelings about their reading comprehension success after the creative reading practices, they mostly (f=18) expressed opinions in the category of "reading comprehension with ease". As an example of these views, S1 said, "I dive into the texts I read and feel like I am in the text. So, I understand very well." while S8 stated, "I like the activities we do with you very much and I understand what I read.". In addition, S9 used the expression, "I can easily understand what I read.". A small number of students (f=2) responded under the category of "partial difficulty with reading comprehension". Regarding the category, S4 said, "Sometimes I can't understand what I read." and "Sometimes I understand what I read, but sometimes I don't.".

The third question in the semi-structured form is "What do you think about your reading interest and curiosity?". Table 7 below presents the categories formed based on the responses to this question and their frequency and percentage values.

Table 7. Students' Opinions of Their Reading Interest and Curiosity at the End of Intervention

Category	f	%
Reading regularly with interest and joy	20	100
Failure to make enough time to read	0	0

Regarding the information in Table 7, all the students (f=20) expressed opinions in the category of "reading regularly with interest and joy". For instance, S1 said, "Reading is a great pleasure for me." whereas S2 stated, "Reading is my need, I read every day.". Similarly, S7 expressed, "I read with pleasure and interest." just as S12 said, "I find reading enjoyable and interesting.". Additionally, S16 remarked, "Reading is a nice interest for me, a future.". Specifically, S9's statement, "Actually, I didn't have much reading interest or curiosity, but the activities we did together changed my mind." directly associated this positive change with the creative reading activities in the process.

CONCLUSION and DISCUSSION

To determine the opinions of students regarding reading skills, their responses were collected through semi-structured interview forms at the beginning and end of the experimental process. No similar study was found in the literature comparing the views of students on reading skills before and after the experimental process. In this respect, it is predicted that this research is the first in the literature and will make an important contribution to the field with this feature.

When the opinions of the students before the creative reading practices were examined, it was seen that they mostly expressed their opinions in the category of "liking to read, enjoyment" in terms of their opinions about their feelings towards reading lessons. Afterwards, the opinion of "partial difficulties and boredom while reading" was expressed, even though it was a few times. When the students' views on their reading comprehension achievement were examined, it was mostly stated that they had "difficulty with reading comprehension". Then, a limited number of opinions were presented in the category of "reading comprehension with ease". Considering participants' views on their reading interest and curiosity, it was seen that their opinions were mostly expressed for the category of "failure to make enough time to read". Despite being very few, opinions were also presented in the category of "reading regularly with interest and joy". In the interview forms, positive and negative expressions were found in the opinions of the students about their reading skills. When the studies on this subject were reviewed in the literature, similar results were found. In some studies, it was stated that students have an interest in reading and enjoy reading (Akkaya & Özdemir, 2013; Aksaçlıoğlu & Yılmaz, 2007; Balcı, Uyar & Büyükkiz, 2012; Gönen Öncü & Işıtan, 2004; İşcan, Arıkan & Kucukaydin, 2013; Kurgan & Cekerol, 2008; Oyelude, 2013; Yılmaz, 2012). However, in many studies, it was concluded that students mostly do not read books, have low and unfocused reading skills, do not enjoy reading, and do not spare enough time for reading even though they consider it important (Al-Musalli, 2014; Gür, 2014; Korkmaz, 2007; Yalman, Özkan, & Kutluca, 2013; Yılmaz, 2006). In this context, it is possible to say

that there are differences between students' views on reading skills and their reading levels, and these differences may be due to many reasons.

At the end of the experimental process, almost all the participants expressed an opinion in the category of "*liking to read, enjoyment*" regarding the opinions about the effect of creative reading techniques on their feelings about reading skills. While this rate was 60% at the beginning of the process, it increased to 90% after the creative reading practices. In the literature, this finding is in parallel with the studies of Türkel and Önlüçömert (2013). After the creative reading techniques applied by Türkel and Önlüçömert (2013), the students stated that their reading process was more enjoyable. Yurdakul (2018) supports this finding of the research with his views on the creative reading practices and the lessons taught, stating that the students have fun and participate in the reading lessons with great pleasure. The same results are seen in the research conducted by Kasap (2019). Similarly, Gürer (2021), who collected opinions from the students after the creative reading practices, concluded that the practices increased the love of reading, which supported the findings of the study in this category.

When the views of the participants on their reading comprehension achievement were examined, almost all of them expressed an opinion on the category of "*reading comprehension with ease*". While this rate was 30% at the beginning of the experimental process, it elevated to 90% after the creative reading practices. Similarly, there are opinions in the literature that the creative reading practices of the participants increase their reading comprehension success. In the study conducted by Türkel and Önlüçömert (2013), all the students who participated in the research stated that creative reading practices improved their reading comprehension skills. In addition, Aytan (2014) stated in his interviews with students that creative reading practices increase students' success in understanding the text, and this outcome is in line with the results of this study. Gürer (2021) found in a study that the students' revealed that creative reading is different from other reading activities and that the text is better understood with creative reading.

When the views of the participants regarding their reading interest and curiosity were examined, all the students expressed an opinion in the category of "*reading regularly with interest and joy*". While this rate was 40% at the beginning of the experimental process, it increased to 100% after the creative reading practices, which is quite significant in terms of the effectiveness of the practices. Similarly, in the studies conducted by Kasap (2019), Türkel and Önlüçömert (2013), and Gürer (2021), most of the students who participated in the experimental process reported that the creative reading practices gained them regular reading habits.

As a result, when the opinions of the students at the beginning and the end of the experimental process were compared, it was seen that there was a significant positive difference. Expressions such as "*Reading is difficult for me*" (S1), "*I get bored and tired while reading*" (S7), and "*I do not remember what I read, and I cannot explain it.*" (S5) at the beginning of the experimental were transformed into positive statements such as "*Reading gives me great pleasure, I feel like in a dream while reading, I revive my dreams and I enjoy it very much.*" (S1), "*It is very enjoyable if we do the reading with the fun way we do.*" (S7), and "*I can easily*

understand what I read.” (S5) after the implementation of the program. It is very promising for the implementation process. After the teaching process, the participants expressed positive opinions about the reading skill and presented another proof to the literature regarding the instructional effectiveness of creative reading techniques.

RECOMMENDATIONS

Based on the results obtained from the research, comprehensive information on what creative reading is and how to apply creative reading techniques in the middle school 2018 Turkish Curriculum can be presented and the use of these techniques in lessons can be suggested. In addition, the validity of the model related to this study, which was conducted at the 6th grade level of middle school, can also be tested with studies at different sample levels due to the limitations of experimental studies in the literature.

ETHICAL TEXT

In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules and journal ethics rules were followed. Responsibility for any violations that may arise regarding the article belongs to the author(s). The ethical approval of the research was given with E-87347630-659-159806 document serial number in 14.12.2021 after the evaluation by Dokuz Eylül University Institute of Ethics Committee.

AUTHORS CONTRIBUTION RATE: All authors contributed equally to the research.

REFERENCES

- Ada, A. F. (1987). Creative reading a relevant methodology for language minority children. <https://eric.ed.gov/?id=ED336963>.
- Adams, P. J. (1968). *Creative reading*. International reading association pub.
- Ahiskalı, E. E., Dundar, E., and Türkel, A. (2022). Evaluation of reading skill activities in middle school Turkish textbooks in the context of creative reading stages. *Turkish Studies - Education*, 17(4), 501-516. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.62848>
- Akkaya, N., and Özdemir, S. (2013). Examination of middle school students' attitudes towards reading. *Bartın University Journal of the Faculty of Education* 2/1, 75-96. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/buefad/issue/3812/51102>
- Aksaçlıoğlu, A. & Yılmaz, B. (2007) The effect of students watching television and using computers on their reading habits. *Turkish Librarianship*, 21(1), 3-28.
- Akyol, H. (2013). *Turkish teaching methods*. Pegem Pub.
- Al-Musalli, A. (2014). Redefining the reading culture: Overcoming EFL teachers' prejudices against students' reading habits. *Arab World English Journal*, 5(1), 211-223.

- Aytan, N. (2014). *Creative reading practices in Turkish lesson* [Unpublished doctoral dissertation]. Çanakkale Onsekiz Mart University.
- Balcı, A., Uyar, Y. & Büyükikiz, K. (2012). Investigation of reading habits, frequency of library use and attitudes towards reading of primary school 6th grade students. *Turkish Studies* 7(4), 965-985. <http://doi.org/10.7827/turkishstudies.3795>
- Gönen, M., Öncü, E. Ç. & Işıtan, S. (2004). Examination of reading habits of primary school 5th, 6th and 7th grade students. *National Education*, 32 (164), 7-28.
- Güneş, F. (2017). Reading and unlimited learning. *Boundless Journal of Education and Research* 2/1, 1-20.
- Gür, T. (2014). Reading and leisure time habits of teacher candidates. *Zeitschrift für die Welt Der Türken Journal Of World of Turks*, 6(1), 161-180.
- Gürer, N. (2021). *The effect of creative reading activities on primary school 4th grade students' reading comprehension, creative reading, fluent reading and critical reading skills* [Unpublished doctoral dissertation]. Pamukkale University.
- Han, Ş. (2020). *The effect of creative reading activities on secondary school students' critical thinking skills* [Unpublished master's thesis]. Kırşehir Ahi Evran University.
- Hızır, B. (2014). *The effect of creative reading on creative thinking skills in primary education* [Unpublished master's thesis]. Muğla Sıtkı Koçman University.
- İşcan, A., Arkan, İ. B. & Küçükaydın, M. A. (2013). Reading habits of secondary school students and their attitudes towards reading. *International Eurasian Journal of Social Sciences* 4(11), 1-16.
- Kasap, D. (2019). *The effect of creative reading-creative writing activities on creative reading, reading comprehension, writing and creative writing achievement* [Unpublished doctoral dissertation]. Pamukkale University.
- Korkmaz, İ. (2007). Examination of the reading status of the first year university students in the high school period. *Eurasian Journal of educational Research*, 27,, 127-138.
- Kurulgan, M. & Çekerol, G. S. (2008). A study on students' reading and library use. *Anadolu University Journal of Social Sciences*. 8(1), 237-258.
- Morris, W. (2006). *Creavity its place in education*. https://www.researchgate.net/deref/http%3A%2F%2Fwww.creativejeffrey.com%2Fcreative%2FCreavity_in_Education.pdf.
- Oyelude, A. A. (2013). Teachers' / students' library use and reading habits in Ido Local Government Area. Ibadani Nigeria. *School Libraries Worldwide* 19(2), 69-80.
- Padgett, R. (1997). *Creative reading: What it is, how to do it, and why*. ABD Virginia: Natl Council of Teachers.
- Türkel, A. & Önlüçömert, N. (2013). Creative reading practice for instructional texts and students' views on the process. *Turkish Studies* 8/12, 1345-1358.
- Van de Ven, I. (2017). Creative reading in the information age: Paradoxes of close and distant reading. *The journal of creative behavior*- 53/1, 1-9.

- Yalman, M., Özkan, E. & Kutluca, T. (2013). A descriptive study on the reading habits of education faculty students: The case of Dicle University. *Information World*, 14(2), 291-305. <https://doi.org/10.15612/BD.2013.122>
- Yıldırım, A., and Şimşek, H. (2008). *Qualitative research methods in the social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.
- Yılmaz, B. (2012). The effect of reading habits on school success: A research on Ankara Keçiören Atapark Primary School students. *Hacettepe University open access system: Retrieved from <http://hdl.handle.net/11655/11695>*.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods*. Sage Publications.
- Yurdakal, İ. H. (2018). *The effect of creative reading studies on improving reading and creative thinking skills in primary school 4th grade*. [Unpublished doctoral dissertation]. Pamukkale University.

YARATICI OKUMA TEKNİKLERİNİN ORTAOKUL 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA BECERİSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNE ETKİSİ

ÖZ

Okumak öğrenmenin, öğrenme de başarının anahtarıdır ve bireylere okuma eğitimini doğru ve etkili kazandırma onların sadece akademik yaşamlarını değil tüm yaşamlarını etkileyeceğinden oldukça önem taşımaktadır. Yaratıcı okuma, bireylerin okudukları metinler ile ulaştığı bilgiler aracılığıyla var olan bilgilerin dışına çıkarak zihninde yeni şemalara ulaşmasına dayandığı için bireylere okuma becerisi kazandırmada yaratıcı okuma uygulamalarının geleneksel okuma çalışmalarına göre daha yararlı olduğu bilinmektedir. Bu nedenle bu araştırmada, ortaokul 2. sınıf öğrencilerinin yaratıcı okuma teknikleriyle planlanan okuma derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada haftada üç ders saati ve sekiz hafta süreyle yaratıcı okuma teknikleri ile hazırlanan ders planları uygulanmış ve uygulama önce ve sonrasında kullanılan yaratıcı okuma tekniklerinin öğrencilerin okuma becerisine ilişkin görüşlerine etkisi sorulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında bir devlet okulunda ortaokul ikinci sınıfta öğrenim gören 20 öğrenci oluşturur. Çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan 20 katılımcının görüşleri yaratıcı okuma sürecinin başında ve sonunda yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenip yorumlanmıştır. Araştırma sonunda katılımcı öğrenciler yaratıcı okuma tekniklerinin okuduğunu anlama başarılarını ve okumaya yönelik ilgilerini arttırdığını belirtmişlerdir. Araştırma sonunda öğrencilerin okuduğunu anlama başarısını geliştirmede ve onlara okuma becerisine yönelik olumlu duygular kazandırmada yaratıcı okuma tekniklerinin etkili olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yaratıcı okuma, ortaokul öğrencileri, görüş, okuma becerisi.

GİRİŞ

Okuma, anlama becerileri içinde yer alıp anlam kurma sürecinin en önemli unsurlarından biridir. Dört temel dil becerisinden biri olan okuma becerisi, kişinin okuduklarını anlaması ve mevcut bilgilerini yeni bilgiler ile bütünleştirmesini sağlamasıyla oldukça önem taşıyan bir eylemdir. Ortaokul Türkçe dersleri göz önüne alındığında okuma becerisinin gelişimine yönelik çok çeşitli etkinliklerin ve okuma tekniklerinin olduğu görülmektedir. Bu tekniklerden biri de “yaratıcı okuma”dır. Bu çalışmada yaratıcı okumanın, okuma derslerine etkisine ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Okuma, yazar ve okuyucu arasında aktif ve etkili iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma sürecidir (Akyol, 2013). Tanımdan anlaşılacağı üzere okuma, yazarın metinde verdiği mesajı anlamının ötesinde iletişimsel süreçleri içeren çok yönlü bir eylemdir. Okuma, okuyucunun okuma metninde yer alan anlamları çıkarabildiği, kavramları anlayabildiği ve metnin içerdiği düşüncelerle önceki deneyimlerini birleştirerek metne ilişkin sorular sorup yanıt verebildiği bilişsel ve üstbilişsel boyutları olan bir süreçtir (Ahıskalı, Dunder, & Türkel, 2022). Okuma, öğrenmenin kalbi ve beyin sahip olduğu sınırsız bir beceridir. Bireyler öğrenme sürecinde en çok bu beceriyi kullanır. Dolayısıyla öğrenme eylemi bu beceri aracılığıyla gerçekleşmektedir (Güneş, 2017). Okuma becerisi bireyin yeni sözcükler öğrenmesini, yeni tecrübeler kazanmasını ve farklı hayaller üretmesini sağlayarak yaratıcılık becerisini geliştirir (Akyol, 2013). Çünkü bilindiği gibi okuma, genellikle bir yeniden inşa etme yeniden üretim faaliyetini gerektirir (Van de Ven, 2017). Bu sebeple yaratıcılığın, okuma eyleminin doğal bir bileşeni olduğu söylenebilir.

Okuma, bireyin yaşamının tamamında kullandığı bir beceri olması sebebiyle öğretim sürecinde üzerinde önemle durulan bir alandır. Okuma eğitiminin daha kalıcı ve verimli olması amacıyla bireyi öğretim sürecinde çeşitli okuma yöntem ve teknikleri ile karşılaştırmak oldukça önemlidir. Bu bağlamda alanyazında okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik pek çok strateji, yöntem ve teknik bulunur. Yaratıcı okuma da bu teknikler içinde yer alıp okuma becerisinin gelişiminde oldukça etkilidir.

Yaratıcı okuma; anlama, kavrama, sorgulama, anlatılanlarla bağ kurma, analiz, sentez ve değerlendirme yapma gibi yaratıcılık becerilerinin ön plana çıktığı üst düzey bir beceridir. Yaratıcı okuma, işlevsel okuma anlamına da gelir. Bu okuma türünde metni anlamının ötesine geçilerek metinde açık açık verilmeyen yani ima edilen düşüncelerin okuyucu tarafından anlaşılması hedeflenir (Aytan, 2014). Yani okurun görevi metinde ifade edilmeyen yeni ve orijinal fikirler oluşturmaktır (Adams, 1968). Bu noktada okur, metinde sunulanları kendi deneyimleri ile birleştirerek özgün fikirler oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaratıcı okuma sürecinde hayal gücünü kullanarak yeni fikirler üretebilmeleri derse yönelik tutum ve motivasyonlarının da artmasını sağlamaktadır (Morris, 2006). Dolayısıyla yaratıcı okumanın birçok üstünlüğünün olduğu söylenebilir.

Okuma becerisine yönelik geleneksel öğretim yaklaşımları daha çok okuduğunu anlama üzerinde durmaktadır. Ancak okuduğu metne etkin bir katılım sağlayamayan öğrenciler okuma alışkanlığı kazanamayıp mevcut okuduğunu anlama etkinlikleri ile üst okuma aşamalarına erişememektedir (Türkel & Önlücömert, 2013). Oysa

yaratıcı okuma tekniklerinin kullanıldığı okuma derslerinde okur süreç boyunca aktif olup metnin kendisine sunduklarına eklemeler yapar. Ayrıca metinde gördüklerinin ötesine erişmeye çalışarak satır aralarını okur, zengin hayal gücü ile anlam boşluklarını doldurur. Bu sayede metnin pasif bir okuru olmanın ötesinde yazarın yazarlığına ortak olarak üst okuma aşamalarına erişir. Bu sebeple Türkçe derslerinde çeşitli yaratıcı okuma tekniklerinin uygulanması okuma becerisinin gelişimi için önem arz etmektedir.

Yaratıcı okuma üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde yaratıcı okuma tekniklerinin öğrencilerin okuma tutumunu, okuduğunu anlama başarısını, eleştirel düşünme becerilerini olumlu yönde etkilediği ve öğrencilerin yaratıcı okuma süreçlerine ilişkin olumlu görüşler sunduğu görülmüştür (Türkel & Ünlücömert, 2013; Hızır, 2014; Yurdakal, 2018; Kasap, 2019; Han, 2020; Güner, 2021). Yapılan çalışmalarda izlenen yol benzer olup yaratıcı okuma tekniklerinin uygulanması ve uygulama bitiminde öğrenci görüşlerinin toplanması şeklindedir. Bu araştırmada diğer çalışmalardan farklı olarak öğrencilerin okuma becerilerine ilişkin görüşleri sürecin başında ve sonunda ayrı alınarak karşılaştırılıp analiz edilmiştir. Burada amaç gerçekleştirilen deneysel sürecin ortaokul öğrencilerinin okuma becerisine ilişkin görüşlerine etkisinin olup olmadığını belirlemektir.

Araştırmada, yaratıcı okuma tekniklerinin öğrencilerin okuma becerisine ilişkin görüşlerine etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

1. 6. sınıf öğrencilerinin okuma derslerine yönelik görüşleri nelerdir?
2. 6. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama süreçlerine yönelik öz farkındalıkları nasıldır?
3. 6. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik ilgileri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada ortaokul 2. sınıf öğrencilerinin yaratıcı okuma teknikleri ile planlanan okuma derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle, konuyu daha net hale getirmek ve katılımcıların cevaplarını sınırlamamak için çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Yin (2003) durum çalışmasını, araştırmacının “nasıl” ve “neden” sorularına odaklandığı, olaylar üzerinde çok az veya hiç kontrolü olmayan, olay veya olguyu doğal sınırları içinde incelediği durumlarda kullandığı bir araştırma deseni olarak tanımlamaktadır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında bir devlet okulunda 6. Sınıfta öğrenim gören 20 öğrenci oluşturur. Çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde araştırmacı, yakın ve erişilmesi kolay bir durumu seçtiğinden bu örneklem türü araştırmaya hız ve kullanılabilirlik kazandırır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Veri Toplama Yöntemi ve Araçları

Araştırmada veri toplama tekniği olarak görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Görüşmeler uzman görüşleri alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve üç sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla yapılmıştır. Bu amaçla öğrencilere yaratıcı okuma derslerine ilişkin görüşlerinin neler olduğu, okuduğunu anlama süreçlerine ilişkin öz farkındalıklarının ne durumda olduğu ve okumaya karşı ilgilerinin ne olduğu sorulmuştur.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada haftada üç ders saati ve sekiz hafta süreyle yaratıcı okuma teknikleri ile ders planları hazırlanmıştır. Ders planlarında Ada (1987)'nin hazırladığı yaratıcı okuma aşamaları dikkate alınmış ve Padgett (1997) tarafından geliştirilen yaratıcı okuma teknikleri kullanılmıştır. Planlarda uygulanan yaratıcı okuma teknikleri Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. Uygulanan Yaratıcı Okuma Teknikleri

Hafta	Uygulanan Yaratıcı Okuma Teknikleri
1.Hafta	Sondan sonrası tekniği, göz zihin ayrımı tekniği
2.Hafta	Satır büyütecisi tekniği
3.Hafta	Yukarıya/aşağıya doğru cümle bağdaştırma tekniği
4.Hafta	Boş sayfa okuma tekniği
5.Hafta	Tek kelime değişimi tekniği
6.Hafta	Şablon tekniği, farklı karakterler ekleme tekniği
7.Hafta	Sayfa atlama tekniği, karakteri bir nesne olarak resmetme tekniği
8.Hafta	Drama (bölünmüş ekran tekniği)

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmada sekiz hafta süreyle farklı yaratıcı okuma tekniklerinden yararlanılmıştır. Uygulamanın tamamlanmasının ardından öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmada uygulama sürecinin başında ve sonunda yarı yapılandırılmış görüşme formundaki üç soru tema olarak ele alınıp her bir soruya verilen cevaplara ilişkin kategoriler oluşturulmuştur. Verilerin analizi için çeşitli aşamalardan geçilerek görüşme formlarının her birine numara verilmiştir. Ardından formlara verilen yanıtlar sırayla okunmuş ve verilen yanıtların her birinde geçen ortak ifadeler saptanmıştır. Bu ifadelerin her biri tema olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden seçilecek alıntı ifadeler de belirlenerek listelendikten sonra veriler sınıflandırılmıştır. Bu aşamada eşleştirilen verilerden anlamca yakın olanlar ve sıkça söz edilen ifadeler seçilip kodlar oluşturulmuştur. Bu kodlardan hareketle çeşitli kategoriler oluşturulmuş ve veriler analize hazır hale getirilmiştir. Toplanan tüm verilerin analizinde kategori ve kodların frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır.

Araştırma verilerinin güvenilirliği için formlar araştırmacının kendisinin yanı sıra başka bir Türkçe öğretmeni tarafından da değerlendirilmiştir. Veri analizinin güvenilirliğinin sağlanması için Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}) \times 100}$) kullanılmıştır. Güvenirlik hesaplaması sonucu birinci sorunun güvenilirliği 0.93, ikinci sorunun 0.91, üçüncü sorunun 0.94 olarak hesaplanmıştır. Tüm soruların uyum düzeyi %0.92 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplamasındaki uyum yüzdesinin %70 olduğu durumlarda güvenilirlik yüzdesine ulaşılmış kabul edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu araştırmada uyum yüzdesi %92 hesaplanmıştır. Bu sebeple araştırmacının veri analizlerinin güvenilir olduğu söylenebilir. Araştırmacının analiz sonuçlarına ilişkin detaylı bilgiler bulgulara açıklanmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerinin Okuma Becerisine Yönelik Uygulama Sürecinin Başındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerinin yaratıcı okuma uygulamalarına başlamadan önce okuma becerisine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Bu amaçla oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan ilk soru "Okuma derslerine ilişkin ne düşünüyorsunuz?" sorusudur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar kategorilere ayrılmış ve bu kategorilere ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Uygulama Sürecinin Başında Öğrencilerin Okuma Derslerine Yönelik Duygularına İlişkin Görüşleri

Kategori	f	%
Okumayı sevme, eğlenme	12	60
Okurken sıkılma	8	40

Tablo 2'de sürecin başında öğrencilerin okuma derslerine yönelik görüşleri incelendiğinde çoğunlukla (f=12) "okumayı sevme, eğlenme" kategorisinde görüş bildirilmiştir. Öğrencilerden bazıları (Ö17) "Okuma derslerinde çok keyif alıyorum ve okumayı çok seviyorum." ve (Ö2) "Okumayı eğlenceli bulurum" ifadeleriyle okuma becerisine ilişkin olumlu görüşler bildirirken bazı öğrenciler de (f=8) "okurken sıkılma" kategorisinde görüş bildirmiştir. (Ö7) "Okurken sıkılıyorum ve çok yorulurum." (Ö19) "Okurken çok sıkılıyorum, çok uykum gelir." Görüşleriyle öğrenciler okuma derslerine ilişkin olumsuz duygularını paylaşmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda ikinci soru "Okuduğunu anlama başarınız hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusudur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar kategorilere ayrılıp bu kategorilere ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Uygulama Sürecinin Başında Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Başarılarına İlişkin Görüşleri

Kategori	f	%
Okuduklarını kolaylıkla anlayabilme	6	30
Okuduğunu anlamada güçlük çekme	14	70

Tablo 3'e göre sürecin başında öğrencilerin okuduğunu anlama başarılarına ilişkin görüşleri incelendiğinde büyük çoğunlukla (f=14) "okuduklarını anlamada güçlük çekme" kategorisine yönelik görüş bildirildiği görülmektedir. Öğrencilerden (Ö4) "Okuduklarım aklımda kalmıyor, benden metni anlatmam istendiğinde anlamadığım için anlatamıyorum." (Ö19) "Okuduklarımı anlama konusunda başarılı değilim." ve (Ö3) "Okuduklarımı anlamada zorlanıyorum." ifadeleri ile bu konudaki görüşlerini açıklamıştır. Öğrenciler "Okuduklarını kolaylıkla anlayabilme" kategorisine yönelik olarak (Ö20) "Okuduklarımı anlayabilirim rahatça." (Ö16) "Dikkatli bir şekilde okursam okuduklarımı anlamada zorlanmıyorum." ifadeleri ile okudukları metinleri anlama konusunda sorun yaşamadıklarını belirtmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda üçüncü soru "Okumaya yönelik ilgi ve merak duygunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusudur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar kategorilere ayrılmış ve bu kategorilere ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Uygulama Sürecinin Başında Öğrencilerin Okuma İlgi ve Meraklarına İlişkin Görüşleri

Kategori	f	%
Keyifle ve ilgiyle düzenli okuma	8	40
Okumaya yeterince vakit ayırmama	12	60

Tablo 4'te sürecin başında öğrencilerin okuma ilgi ve meraklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde katılımcılar daha çok (f=12) "Okumaya yeterince vakit ayırmama" kategorisi doğrultusunda görüş belirtmiştir. Öğrenciler (Ö5) "Dersler dışında zorunlu olmadıkça okumak istemem." (Ö11) "Okumaya zaman ayıramıyorum." (Ö7) "Okumaya çalışsam bile okuduğumu anlamadığım için okumak istemiyorum." gibi görüşlerle okuma becerisine yeterince ilgi duymadıkları için zaman ayırmadıklarını belirtmiştir. Ancak "Keyifle ve ilgiyle düzenli okuma" kategorisine yönelik görüşlerin de az olmadığı (f=8) görülmüştür. Bu duruma örnek olarak (Ö6) "İlginç konuları okuyarak öğrenirim." (Ö16) "Düzenli ve planlı okurum. Merak ettiğim şeyleri okuyarak araştırır ve öğrenirim." (Ö18) "Okumaya düzenli vakit ayırıyorum" ifadeleri verilebilir.

Öğrencilerin Okuma Becerisine Yönelik Uygulama Sürecinin Sonundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Yaratıcı okuma uygulamalarının tamamlanmasının ardından öğrencilerin okuma becerisine ilişkin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla yeniden toplanmıştır. Bu amaçla oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan ilk soru "Okuma derslerine ilişkin duygularınız nelerdir?" sorusudur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar kategorilere ayrılıp bu kategorilere ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Uygulama Sürecinin Sonunda Öğrencilerin Okuma Derslerine Yönelik Duygularına İlişkin Görüşleri

Kategori	f	%
Okumayı sevme, eğlenme	18	90
Okurken kısmen sıkılma, zorlanma	2	10

Tablo 5'e göre katılımcılar yaratıcı okuma uygulamalarından sonra okuma derslerine yönelik duygularını belirtirken çok büyük oranda (f=18) "Okumayı sevme, eğlenme" kategorisinde görüş bildirmiştir. Öğrenciler (Ö2) "Okumayı çok severim. Şimdiye kadar yaptığımız etkinlikler çok eğlenceli ve çok bilgi vericiydi." (Ö7) "Okumayı yaptığımız eğlenceli hallerle yaparsak çok keyif verici." (Ö8) "Okumak yaptığımız etkinlikler ile çok eğlenceliydi." (Ö10) "Birlikte yaptığımız okuma etkinlikleriyle okuma dersleri çok eğlenceli oluyor, okuma dersleri her zaman olsun." (Ö13) "Okumak yaptığımız okuma etkinlikleri ile çok zevkli." (Ö14) "Okuma etkinliklerimiz ile okuma derslerimiz çok güzeldi. Mesela şablon etkinliğine bayıldım." (Ö18) "Yaptığımız okuma etkinlikleri ile okuma derslerinin çok eğlenceli olduğunu düşünüyorum." (Ö20) "Okuma çalışmaları ile okuma derslerimiz çok eğlenceliydi her zaman olmasını isterim." ifadeleri ile bu olumlu görüşlerin süreç içinde yapılan yaratıcı okuma uygulamalarının etkisiyle meydana geldiğini açıkça belirtmiştir. "Okurken kısmen sıkılma, zorlanma" kategorisinde (f=2) öğrencilerden (Ö15) "Okumak bana bazen zor bazen eğlenceli gelir." (Ö19) "Okumayı seviyorum ama bazen zorlanabiliyorum." diyerek bu konudaki görüşlerini açıklamıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda ikinci soru "Okuduğunu anlama başarınız hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusudur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar kategorilere ayrılıp bu kategorilere ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Uygulama Sürecinin Sonunda Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Başarılarına İlişkin Görüşleri

Kategori	f	%
Okuduklarını kolaylıkla anlayabilme	18	90
Okuduğunu anlamada kısmen güçlük çekme	2	10

Tablo 6'ya göre katılımcılar yaratıcı okuma uygulamalarından sonra okuduğunu anlama başarılarına yönelik duygularını belirtirken çok büyük oranda (f=18) "Okuduklarını kolaylıkla anlayabilme" kategorisinde görüş bildirmiştir. Bu görüşlere örnek olarak (Ö1) "Okuduğum metinlerin içine dalıverir ve metnin içinde gibi hissederim, kendimi. Bu yüzden çok iyi anlarım." (Ö8) "Sizinle yaptığımız etkinliklerden çok hoşlanıyorum ve okuduklarımı anlıyorum." (Ö9) "Okuduklarımı çok rahat anlarım." ifadelerini kullanmıştır. Okuduğunu anlama başarılarına ilişkin "Okuduğunu anlamada kısmen güçlük çekme" kategorisinde az sayıda (f=2) öğrenci de (Ö4) "Bazen okuduklarımı anlayamıyorum." ve "Okuduklarımı bazen anlarım ama bazen de anlamam." biçiminde görüş ifade etmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda üçüncü soru "Okumaya yönelik ilgi ve merak duygunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusudur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar kategorilere ayrılıp bu kategorilere ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Uygulama Sürecinin Sonunda Öğrencilerin Okuma İlgi ve Meraklarına İlişkin Görüşleri

Kategori	f	%
Keyifle ve ilgiyle düzenli okuma	20	100
Okumaya yeterince vakit ayırmama	0	0

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin tamamı (f=20) yaratıcı okuma uygulamalarından sonra “Keyifle ve ilgiyle düzenli okuma” kategorisinde görüş sunmuştur. Bu duruma örnek olarak (Ö1) “Okumak benim için büyük zevktir.” (Ö2) “Okumak benim gereksinimimdir, her gün okurum.” (Ö7) “Keyifle ve ilgiyle okurum.” (Ö12) “Okumayı zevkli ve ilgi çekici bulurum.” (Ö16) “Okumak benim için güzel bir meraktır, bir gelecektir.” şeklinde görüş belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerden (Ö9) “Aslında okumaya karşı ilgim ve merakım pek yoktu ama birlikte yaptığımız etkinlikler fikrimi değiştirdi.” ifadeleri ile bu olumlu değişimi direkt süreçteki yaratıcı okuma etkinlikleri ile ilişkilendirmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğrencilerin okuma becerisine ilişkin görüşlerini belirlemek adına deneysel sürecin başında da sonunda da yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla görüşleri toplanmıştır. Alanyazında deneysel süreç öncesinde ve sonrasında öğrencilerin okuma becerisine yönelik görüşlerinin karşılaştırıldığı benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan yapılan araştırmanın alanyazında ilk olduğu ve bu özelliğiyle alana önemli bir katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Öğrencilerin yaratıcı okuma uygulamalarından önceki görüşleri incelendiğinde, okuma derslerine yönelik duygularına ilişkin görüşlerinde en çok “okumayı sevme, eğlenme” kategorisinde görüş bildirdikleri görülmüştür. Daha sonra çok az da olsa “Okurken kısmen sıkılma, zorlanma” görüşü belirtilmiştir. Öğrencilerin okuduğunu anlama başarılarına ilişkin görüşleri incelendiğinde çoğunlukla “okuduklarını anlamada güçlük çekme” kategorisine yönelik görüş bildirilmiştir. Ardından sınırlı sayıda “okuduklarını kolaylıkla anlayabilme” kategorisinde görüş sunulmuştur. Katılımcıların okuma ilgi ve meraklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde çoğunlukla “okumaya yeterince vakit ayırmama” kategorisine yönelik görüş bildirildiği görülmüştür. Az da olsa “keyifle ve ilgiyle düzenli okuma” kategorisinde de görüşlerin sunulmuştur. Görüşme formlarında öğrencilerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerinde olumlu ve olumsuz ifadelerle rastlanmıştır. Alanyazında bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde benzer sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Bazı çalışmalarda öğrencilerin okuma ilgisine sahip olduğu ve okumaktan zevk aldığı belirtilmiştir (Akkaya ve Özdemir, 2013; Aksaçoğlu ve Yılmaz, 2007; Balcı, Uyar ve Büyükkız, 2012; Gönen Öncü ve Işıtan, 2004; İşcan, Arıkan, Küçükaydın, 2013; Kurulgan ve Çekerol, 2008; Oyelude, 2013; Yılmaz, 2012). Ancak birçok çalışmada da öğrencilerin çoğunlukla kitap okumadıkları, düşük ve odaksız okuma becerisine sahip olup okumaktan zevk almadıkları, okumayı önemli görse de buna yeterli zamanı ayırmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır (Al-Musalli, 2014; Gür, 2014; Korkmaz, 2007; Yalman, Özkan ve Kutluca, 2013; Yılmaz, 2006). Bu bağlamda öğrencilerin okuma becerisine ilişkin görüşlerinde ve okuma düzeyleri arasında farklılıklar yaşandığı ve bu farklılıkların da birçok sebepten kaynaklanabileceğini söylemek mümkündür.

Deneysel sürecin sonunda yaratıcı okuma tekniklerinin, öğrencilerin okuma becerisine yönelik duygularına etkisine ilişkin görüşlerinde katılımcıların neredeyse tamamının okuma derslerine yönelik duygularında “okumayı sevme, eğlenme” kategorisinde görüş bildirmiştir. Sürecin başında bu oran %60 iken yaratıcı okuma

uygulamalarından sonra %90'a çıkmıştır. Alanyazında bu bulgu Türkel ve Önlüçömert'in (2013) çalışmalarıyla paraleldir. Türkel ve Önlüçömert'in (2013) uyguladıkları yaratıcı okuma tekniklerinden sonra öğrenciler okuma süreçlerinin daha keyifli geçtiğini belirtmiştir. Yurdakul (2018) çalışmasında yaratıcı okuma uygulamaları ile işlenen derslere ilişkin öğrencilerin eğlendiği ve okuma derslerine büyük zevkle katıldığına ilişkin belirttiği görüşlerle araştırmanın bu bulgusunu desteklemektedir. Aynı sonuçlar Kasap (2019) tarafından yapılan araştırmada da görülmektedir. Benzer biçimde Gürer (2021) yaratıcı okuma uygulamalarının ardından görüş topladığı öğrencilerden uygulamaların okuma sevgisini arttırdığı sonucuna ulaşması yapılan çalışmanın bu kategorideki bulgularını desteklemiştir.

Katılımcıların okuduğunu anlama başarılarına ilişkin görüşleri incelendiğinde neredeyse tamamı *"okuduklarını kolaylıkla anlayabilme"* kategorisine yönelik görüş bildirmiştir. Deneysel sürecin başında bu oran %30 iken yaratıcı okuma uygulamalarından sonra %90'a çıkmıştır. Alanyazında benzer biçimde katılımcıların yaratıcı okuma uygulamalarının okuduğunu anlama başarısını arttırdığına yönelik görüşleri mevcuttur. Türkel ve Önlüçömert (2013) tarafından yapılan çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı yaratıcı okuma uygulamalarının okuduğunu anlama becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Ayta'nın (2014) öğrenciler ile yaptığı görüşmelerde yaratıcı okuma uygulamalarının öğrencilerin metni anlama başarılarını arttırdığını belirtmesi bu çalışmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Gürer (2021) araştırmasında öğrencilerin, yaratıcı okumanın diğer okuma çalışmalarından farklı olmasıyla metnin daha iyi anlaşıldığına ilişkin görüşlerini bildirmiştir.

Katılımcıların okuma ilgi ve meraklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde öğrencilerin tamamının *"Keyifle ve ilgiyle düzenli okuma"* kategorisine yönelik görüş bildirmiştir. Deneysel sürecin başında bu oran %40 iken yaratıcı okuma uygulamalarından sonra %100'e çıkması yapılan uygulamaların etkililiği bakımından oldukça manidardır. Benzer şekilde Kasap (2019), Türkel ve Önlüçömert (2013), Gürer (2021) tarafından yapılan çalışmalarda da deneysel sürece katılan öğrencilerin büyük bir bölümü yaratıcı okuma çalışmalarının kendilerine düzenli okuma alışkanlığı kazandırdığını bildirmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin deneysel sürecin başında ve sonundaki görüşleri kıyaslandığında olumlu yönde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Deneysel sürecin başında (Ö1) *"Okumak bana zor gelir."*, (Ö7) *"Okurken sıkılırım ve çok yorulurum."*, (Ö5) *"Okuduklarım aklımda kalmaz ve anlatamam bunları."* gibi görüşlerin öğretim programının uygulanmasından sonra (Ö1) *"Okumak bana büyük keyif verir, okurken rüyada gibi olurum hayallerimi canlandırırım ve bundan çok zevk alırım."*, (Ö7) *"Okumayı yaptığımız eğlenceli hallerle yaparsak çok keyif verici."* (Ö5), *"Okuduklarımı çok rahat anlayabiliyorum."* biçimindeki görüşlere dönüşmesi uygulama süreci adına oldukça umut vericidir. Katılımcılar, öğretim sürecinden sonra okuma becerisine yönelik olumlu görüşler bildirerek yaratıcı okuma tekniklerinin öğretimsel etkililiğine ilişkin alanyazına bir kanıt daha sunmuştur.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak yaratıcı okumanın ne olduğu ve yaratıcı okuma tekniklerinin 2018 ortaokul Türkçe Öğretim Programında nasıl uygulanacağı konusunda kapsamlı bilgiler sunulabilir ve bu tekniklerin derslerde kullanılması önerilebilir. Ayrıca ortaokul 6. sınıf düzeyinde gerçekleştirilen bu araştırmaya

ilişkin modelin geçerliği alanyazındaki deneysel çalışmaların sınırlılıkları nedeniyle farklı örneklem düzeyindeki çalışmalarla da test edilebilir.

ETİK METNİ

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir. Ayrıca Dokuz Eylül Üniversitesi Enstitü Etik Kurulunun yaptığı incelemelerin ardından araştırmanın etik olarak uygunluğu 14.12.2021 tarihi, E-87347630-659-159806 belge sayı numarasıyla onaylanmıştır.

YAZARLARIN KATKI ORANI: Tüm yazarlar araştırmaya eşit oranda katkı sunmuştur.

KAYNAKÇA

- Ada, A. F. (1987). *Creative reading a relevant methodology for language minority children*.
<https://eric.ed.gov/?id=ED336963> adresinden alındı
- Adams, P. J. (1968). *Creative reading*. international reading association. Boston.
- Ahıskalı, E. E., Dundar, E., ve Türkel, A. (2022). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki okuma becerisi etkinliklerinin yaratıcı okuma aşamaları bağlamında değerlendirilmesi. *Turkish Studies - Education*, 17(4), 501-516.
<https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.62848>
- Akkaya, N., ve Özdemir, S. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2/1, 75-96.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/buefad/issue/3812/51102> adresinden alındı
- Aksaçlıoğlu, A., ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 3-28.
- Akyol, H. (2013). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Al-Musalli, A. (2014). Redefining the reading culture: Overcoming EFL teachers' prejudices against students' reading habits. *Arab World English Journal*, 5(1), 211-223.
- Aytan, N. (2014). *Türkçe dersinde yaratıcı okuma uygulamaları* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Balcı, A., Uyar, Y., ve Büyükikiz, K. (2012). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları, kütüphane kullanma sıklıkları ve okumaya yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Studies* 7(4), 965-985.
<http://doi.org/10.7827/turkishstudies.3795>
- Gönen, M., Öncü, E. Ç., ve Işıtan, S. (2004). İlköğretim 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi. *Milli Eğitim*, 32 (164), 7-28.
- Güneş, F. (2017). Okuma ve sınırsız öğrenme. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi* 2/1, 1-20.
- Gür, T. (2014). Öğretmen adaylarının okuma ve boş zaman değerlendirme alışkanlıkları. *Zeitschrift für die Welt Der Türken Journal Of World of Turks*, 6(1), 161-180.

- Gürer, N. (2021). *Yaratıcı okuma etkinliklerinin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, yaratıcı okuma, akıcı okuma ve eleştirel okuma becerilerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Han, Ş. (2020). *Yaratıcı okuma etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin eleştirel düşünme becerisine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Hızır, B. (2014). *İlköğretimde yaratıcı okumanın yaratıcı düşünme becerisine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- İşcan, A., Arıkan, İ. B., ve Küçükaydın, M. A. (2013). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin kitap okuma alışkanlıkları ve okumaya ilişkin tutumları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi* 4(11), 1-16.
- Kasap, D. (2019). *Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişimine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Korkmaz, İ. (2007). Üniversite birinci sınıfta okuyan öğrencilerin lise döneminde kitap okuma durumlarının incelenmesi. *Eurasian Journal of educational Research*, 27,, 127-138.
- Kurulgan, M., ve Çekerol, G. S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanmaları üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(1), 237-258.
- Morris, W. (2006). *Creavitiy its place in education*.
https://www.researchgate.net/deref/http%3A%2F%2Fwww.creativejeffrey.com%2Fcreative%2FCreativity_in_Education.pdf adresinden alındı
- Oyelude, A. A. (2013). Teachers' / students' library use and reading habits in Ido Local Government Area. Ibadani Nigeria. *School Libraries Worldwide* 19(2), 69-80.
- Padgett, R. (1997). *Creative reading: What it is, how to do it, and why*. ABD Virginia: Natl Council of Teachers.
- Türkel, A., ve Önlüçömert, N. (2013). Öğretici metinlere yönelik yaratıcı okuma uygulaması ve sürece ilişkin öğrenci görüşleri. *Turkish Studies* 8/12, 1345-1358.
- Van de Ven, I. (2017). Creative reading in the information age: Paradoxes of close and distant reading. *The journal of creative behavior*- 53/1, 1-9.
- Yalman, M., Özkan, E., ve Kutluca, T. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları üzerine betimsel bir araştırma: Dicle Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 14(2), 291-305.
<https://doi.org/10.15612/BD.2013.122>
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, B. (2012). Okuma alışkanlığının okul başarısına etkisi: Ankara Keçiören Atapark İlköğretim Okulu öğrencileri üzerine bir araştırma. Hacettepe Üniversitesi açık erişim sistemi:
<http://hdl.handle.net/11655/11695> adresinden alındı.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods*. Sage Publications.
- Yurdakal, İ. H. (2018). *Yaratıcı okuma çalışmalarının ilkökul 4. sınıfta okuma ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Pamukkale Üniversitesi.